

गिरणा धरणाच्या पांऱण डावा कालव्यातून
कळवाडी, देवघट, नरडाणे, उंबरदे, चिंचगळ्हाण
आणि दापुरे या सात गावांसाठी दोन पाणी
आवर्तनाचे कायमस्वरूपी बिगरसिंचन (घरगुती)
पाणी आरक्षण प्रस्तावास परवानगी मिळणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
शासन निर्णय क्रमांक.बिसिंआ २०२५/(२०८/२०२५)/सिं.व्य.(धो)
दिनांक : ०४/११/२०२५

- संदर्भ :** - १) कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव यांचे पत्र दि. २८/०७/२०२५
- २) शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१५/(४४/१५)/सिंव्य (धोरण) दि. १७/११/२०१६.
- ३) शासन परिपत्रक क्र.संकीर्ण-२००८/(१३१/०८) सिंव्य (धोरण) दि. ०६/०३/२००९, व
शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१५/(प्र क्र २७४/नवि-३३)/ दि. १७/१२/२०१६
- ४) शासन निर्णय क्र. बिसिंआ-२०१९/प्र.क्र.३६५/२०१९)/सिंव्य (धो), दि. ०१/११/२०२३.
- ५) शासन निर्णय क्र. बिसिंआ-२०१९/प्र.क्र.३६५/२०१९)/सिंव्य (धो), दि. २९/०७/२०२५.
- ६) शासन परिपत्रक क्र.पापव-२०१५/(प्र.क्र.४००/२०१५)/सिंव्य (महसूल) दि. १५/१२/२०१५.
- ७) शासन निर्णय क्र.पापव-२०१५/(प्र.क्र.८८/२०१५)/सिंव्य (महसूल) दि. २१/४/२०१६.
- ८) शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१०/(४०७/१०)/सिंव्य (धोरण), दि. २९/०६/२०११.
- ९) शासन निर्णय क्र.देवदु २०१५/(८३६/२०१५)/सिंव्य (कामे) दि. १७/११/२०१६.
- १०) शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २०१८/(५११/१८)/सिंव्य (धोरण) दि. ०१/१२/२०१८.
- ११) शासन निर्णय, क्र.संकीर्ण २०१८/(५११/१८)/सिंव्य (धोरण) दि. २०/०७/२०१९.
- १२) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई यांचे दि. २९/०३/२०२२ चे आदेश.

प्रस्तावना:-

संदर्भिय पत्र क्र. १ अन्वये कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव यांचे गिरणा धरणाच्या पांऱण डावा कालव्यातून कळवाडी, देवघट, नरडाणे, उंबरदे, चिंचगळ्हाण आणि दापुरे या सात गावांसाठी दोन पाणी आवर्तनाचे कायमस्वरूपी बिगरसिंचन पाणी आरक्षण प्रस्ताव मंजूरीसाठी प्राप्त झाला आहे. संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णयान्वये बिगर सिंचन मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क प्रस्तावांना मंजुरी देण्यासाठी क्षेत्रिय वाटपाच्या मर्यादेनुसार सुधारित स्तर निश्चित करण्यात आलेले आहेत. या शासन निर्णयातील परि.२.२ अन्वये मा. मंत्री (जसं) यांच्या मान्यतेने ०.७५८९ द.ल.घ.मी. मोठ्या प्रमाणात पाण्याच्या हक्कास (Bulk Water Entitlement) मंजूरी देण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते .

शासन निर्णय :-

१. खालील तक्त्यातील स्तंभ २ मधील संस्थेस स्तंभ ३ मधील पाणी वापराच्या प्रकारासाठी स्तंभ ४ मधील प्रकल्पातून स्तंभ ५ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क मंजूर करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	संस्थेचेनांव	पाणी वापराचा प्रकार	जलाशय/ कालवा/ नदीचेनांव	मंजूर केलेला मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा हक्क (Bulk Water Entitlement) (दलघमी)
१	२	३	४	५
१.	कळवाडी, देवघट , नरदाणे , साकुर , उंबरदे , चिंचगळ्हाण आणि दापुरे ता. मालेगाव जि नाशिक पिण्यासाठी (घरगुती) वापारसाठी पाणी पुरवठा योजना	(पिण्यासाठी)	गिरणा नदीतून पांझण डावा कालवा	०.७५८९ दलघमी

२.० उपरोक्त नमूद प्रस्तावास खालील अटीच्या अधीन राहून मान्यता देण्यात येत आहे .

१. बिगरसिंचन पाणी आरक्षणापोटी सिंचन पुनःस्थापना खर्च घेण्याबाबत संदर्भ क्र. ३ मध्ये नमूद शासन निर्णयान्वये सुचना निर्गमित केल्या आहेत सदर शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार उचित कार्यवाही करण्यात यावी.
२. बिगर सिंचन पाणी पुरवठ्यासाठी करारनाऱ्याचा सुधारीत नमुना व मार्गदर्शक तत्वे संदर्भ क्र. ४ अन्वये निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार पाणीपट्टी थकबाकीचा भरणा करून घेतल्यानंतरच संस्थेसोबत करारनामा करण्यात यावा.
३. संदर्भ क्र. ५ अन्वये बिगरसिंचन पाणी पाणीवापराचे करारनामे करणे व नुतनीकरण वेळेवर करणेबाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या आहेत त्यानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
४. जलस्त्रोत प्रदुषित करणाऱ्या पाणी वापरकर्त्याकडून दंडनीय पाणीपट्टी आकारणी करणेबाबत मार्गदर्शक तत्वे या विषयाबाबत संदर्भ क्र. ६ मधील अटीचे पालन करणे पाणी वापरकर्त्याना बंधनकारक राहील.
५. संदर्भ क्र. ७ अन्वये करारनामा करताना बिगरसिंचन पाणीवापरकर्ते अंतिम पाणी मागणी प्रमाणे टप्प्याटप्प्याने पाणीवापर करण्याचे नियोजन नमूद करू शकतील.मात्र संस्थेने या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून ५ वर्षात वरील तक्त्यातील स्तंभ ४ मध्ये नमूद पाणी आरक्षणापेकी प्रत्यक्ष पाणी उचल सुरु केला नाही, तर सदर पाणी आरक्षण आपोआप रद्द होईल.
६. महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाचे आदेश दि.२९/०३/२०२२ मधील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
७. संदर्भ क्र. ८ अन्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतुदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग करणे व पाणीपट्टीची रक्कम प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देणेसाठीचा निर्णय निर्गमित करण्यात आलेला आहे. त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.
८. पाणी उचलण्याची/ पुरवठ्याची जागा व क्षेत्रीय परिस्थितीनुसार इतर अटी शर्तीचा अंतर्भाव करून संबंधित मुख्य अभियंता यांनी सविस्तर ज्ञापन तात्काळ निर्गमित करावे .
९. “This reservation is only the letter of support for the, water supply scheme or the industry as the case may be. Actual quantity of water that will be supplied every year shall be governed by the entitlement granted to the water user entity by the River Basin Agency based on the population and the reasonable use norm decided by this Authority and the yearly allocation declared by the prescribed Authority on the basis of reservoir contents of the year and shall be

subjected to various provisions in the agreement that will be signed by the water user entity with River basin Agency.”

१०. संदर्भ क्र.१०अन्वये महाराष्ट्रातील बहुतांश सिंचन प्रकल्पाचे नियोजन आठमाही आहे. त्यामुळे मागणी या संस्थेने त्यांच्या पाणी पुरवठा योजनेसाठी किमान ६ महिन्यांच्या गरजे इतका पाणीसाठा करणेसाठी आवश्यक साठवणूकीची व्यवस्था करणे व सदर पाणीसाठा सिंचन आवर्तन कालावधीतच करणे बंधनकारक राहील. टंचाई परिस्थिती अथवा धरणात पुरेसा पाणीसाठा न झाल्यास पाणी पुरवठा शाश्वत ठेवण्याची जबाबदारी जलसंपदा विभागाची असणार नाही.
११. सदर पाणी मंजुरीच्या अनुषंगाने पिण्याच्या प्रयोजनार्थ पाणी वापर करताना उपलब्ध करून दिलेल्या पाण्याची गुणवत्ता पिण्यास योग्य (potable) करण्याकरिता आवश्यक उपाययोजना करण्याची जबाबदारी उपरोक्त तक्त्यातील स्तंभ क्र.२ मध्ये नमूद संस्थेची राहील.
१२. या शासन निर्णयानुसार मंजुर होणारे पाणी आरक्षणा व्यतिरीक्त इतर कोणत्याही स्त्रोतातुन पुर्वीचे मंजुर असलेले / पाणी उचलत असलेले आरक्षण रद्द करण्यात येत आहे. त्यामुळे सदर संस्था सध्यःस्थितीत ज्या ठिकाणाहून पाणी उचल करत आहे त्या ठिकाणचा पाणी उचल बंद करून त्यांचा संपुर्ण पाणी उचल या शासन निर्णयात नमूद परिच्छेद १ मधील स्तंभ ४ मध्ये नमूद स्त्रोतातूनच करावा . तसे न केल्यास सध्यःस्थितीत ज्या ठिकाणाहून /स्त्रोतातून सदर संस्था पाणी उचल करत आहे, त्या ठिकाणच्या पाणी वापरावर प्रचलित शासन धोरणानुसार पाणीपट्टी आकारून ती वसुल करण्यात यावी.
१३. संस्थेस आकारणी करताना वहनव्यय गृहीत धरून आकारणी करण्यात यावी.

३.० हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२५११०४१६५७५४६२२७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(राकेश धाकतोडे)
शासनाचे अवर सचिव

प्रति,

१. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री जलसंपदा (कोपाविम, विमपाविम, तापाविम), यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
६. मा. सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
७. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
८. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
९. अप्रर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सचिव (जसंव्य व लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. सचिव,(प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सचिव, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, मुंबई.
१३. कार्यकारी संचालक, तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जि. जळगाव
१४. मुख्य अभियंता (पा) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. अधीक्षक अभियंता, लाविप्रा, जळगाव.
१६. निवडनस्ती कार्यासन सिंव्य (धोरण)